

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK 12

12. SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SENARYOLARINA YÖNELİK SORU ÖRNEKLERİ

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolarda yer alan kazanımlardan bazılarına yönelik soru örnekleri hazırlanmıştır.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

1. dönem konu soru dağılım tablolarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Soru örneklerinin kazanımları, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Kazanım: 1.1. Mustafa Kemal'in Birinci Dünya Savaşı'na kadarki eğitim ve askerlik hayatını içinde bulunduğu toplumun siyasi, sosyal ve kültürel yapısı ile ilişkilendirir.

1. Mustafa Kemal, 1881 yılında Selanik'te doğdu. Selanik denize açılan kozmopolit bir liman şehriydi. Hristiyanların Müslümanlara ve Yunanlılara, Slavların Türklere ve birbirlerine karşı ayaklandıkları, Rumeli'nin tümünü oluşturan çeşitli unsurların birbirinden kopup dağıldıkları bir tedirginlik çağı... Millî duyguları kabarmış olan bu topluluklar, imparatorluktan silkinip kurtulmaya ve ülkeyi Yunanistan, Bulgaristan ve Sırbistan yararına kesip biçmeye çalışıyorlardı. Yayılma isteği peşinde koşan büyük devletler, birbirlerine rakip Rusya ve Avusturya-Macaristan imparatorlukları, bitişik sınırları arkasında entrikalar çeviriyor, uydularını ayaklandırıyor, vakti gelince harekete geçip bölgeyi istila için hazırlık yapıyorlardı. İngiltere toprak kazanmak için değilse bile daha doğudaki sömürgeleriyle olan ulaşım yollarını koruyabilmek için bir kuvvet dengesi kurmak çabasıydı. Böylece Mustafa'nın doğduğu sıralarda bir zamanlar Batı nasıl Doğu'nun önünde dize gelmişse Doğu da Batı'nın önünde dize geliyor ve Osmanlı İmparatorluğu gerilemiş ve çöküşüne doğru hızla kayıyordu.

Dağ eteklerinden yukarıya doğru tırmanan, büyük, durgun körfezinin sularına yayılan Selanik, çevresindeki Roma, Bizans ve Türk surlarının sınırlarını çoktan aşmış, çağdaş Batı ölçüsündeki rıhtım ve bulvarları boyunca gelişmeye başlamıştı. Coğrafya durumu ve bundan doğan tarihi, ona kozmopolit bir şehir niteliği vermişti. Yıkık istihkâmlarının üzerindeki karmakarışık çatıların arasından minareler ve çan kuleleri yükseliyordu. Halkı, kat kat yaşar gibiydi. Müslüman mahallesi en yukarıdan, tepeyi çevreleyen Orta Çağ surlarından başlar; Arnavut kaldırımlı, dik, dolambaçlı sokaklardan meydana gelen bir labirent hâlinde aşağıya doğru inerdi. Bunun altında ve limanın çevresinde, nüfusun aşağı yukarı yarısını oluşturan Museviler otururlardı. Rum Mahallesi ikisi arasında, şehrin merkezini kaplar; çevresinde de denizle dağ arasında çeşitli yönlerle doğru Bulgar, Ermeni, Ulahların ve en önemlisi her milletten Frenklerin mahalleleri uzanırdı. Frenkler İngiltere, Fransa, Almanya, Avusturya, İtalya ve Portekiz'in zengin tüccarlarıyla güçlü konsoloslardı.

Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu bu siyasi ve sosyal durum Mustafa Kemal Atatürk'ün düşünce yapısını nasıl şekillendirmiştir?

Kazanım: 1.2. 20. yüzyıl başlarında Osmanlı Devleti'nin siyasi, sosyal ve ekonomik durumunu analiz eder.

2. Sultan II. Abdülhamid "... orduyu politikadan çekebilseydik... Hanedana karşı olanlar, hanedandan yana olanlar diye bölündü yeni baştan ordu, 93 Muharebesi'ni kaybettik. 93 Muharebesi'ni niçin kaybettiysek Balkan Harbi'ni de onun için kaybettik. Tarih değil, hatalar durmadan tekerrür ediyor... Ordu, gayesi içinde elindeki kuvveti kullanırsa meşru, gayesi dışına kayarsa gayri meşrudur. Belki bazı şeyleri yakar, yıkar ama sonunda kendisi de yıkılır." demiştir.

Sultan II. Abdülhamid'e göre Balkan Harbi'nin kaybedilmesinin temel nedeni nedir? Açıklayınız.

Kazanım: 1.3. I. Dünya Savaşı sürecinde Osmanlı Devleti'nin durumunu siyasi, askerî ve sosyal açılarından analiz eder.

3.

Çanakkale Müdafaası ve 57. Alay

“Kahramanlar Savaşı” olarak Türk ve Dünya tarihine geçen bu cephe savaşında yaklaşık bir milyona yakın verilen kayıpla birlikte çarpışmaların şiddetine bakıldığında insanlık tarihinin şahit olduğu en büyük savaşlardan biri olduğu unutulmamalıdır. (...) 19. Piyade Tümenine bağlı üç alaydan biri olarak Tekirdağ Yarçesme mevkiinde 1 Şubat 1915 tarihinde konuşlandırılan 57. Alay'ın Komutanı Hüseyin Avni Bey'dir. 22 Şubat 1915 tarihinde törenle sancağı verilen 57. Alay, 23 Şubat 1915 tarihinde Çanakkale'ye doğru yola çıkarak 25 Şubat 1915'te Eceabat'a, sonrasında ise genel ihtiyat (yedek) olarak 26 Mart 1915'te Bigalı köyüne intikal etmiştir. (...) 57. Alay'ın Conkbayırı'na hareket eden üç taburu ve bir dağ bataryasını oluşturan yaklaşık 3000 subay ve askeri, Conkbayırı'nda kendisinden yaklaşık 6 kat daha büyük bir düşman gücüne karşı taarruza geçmiştir. Büyük bir kısmı bu taarruzda şehit olmuş, ancak çıkarmayı durdurmuş ve düşman unsurlarının hedeflerine ulaşmasına canları pahasına engel olmuştur. (...) Göstermiş olduğu büyük kahramanlıkla dünya tarihine geçen 57. Alay; milletimizin inancını, savaş gücünü, kuvvet ve kudretini bütün dünyaya bir kez daha ispat etmiştir.

Buna göre 57. Alay'ın Çanakkale Müdafaası'ndaki rolü ve bunun Türk milleti üzerindeki etkileri nelerdir? Açıklayınız.

Kazanım: 1.4. I. Dünya Savaşı'nın sonuçlarını Osmanlı Devleti ve Batılı devletler açısından değerlendirir.

4. I. Dünya Savaşı'nı bitiren antlaşmaların ortak özellikleri şunlardır:

- Mağlup devletler yeni kurulan devletlere toprak verdi.
- Yenilen devletlere ağır siyasi, askerî, ekonomik kısıtlamalar getirildi.
- Savaş sonrası imzalanan antlaşmalar barış getirmedi.
- Wilson İlkeleri dikkate alınmadı.

Buna göre, I. Dünya Savaşı'nın galibi olan devletlerin gerçekleştirmek istedikleri amaçlar nelerdir? Açıklayınız.

Kazanım: 1.4. I. Dünya Savaşı'nın sonuçlarını Osmanlı Devleti ve Batılı devletler açısından değerlendirir.

5. Wilson İlkeleri, I. Dünya Savaşı sonrasında barışın sağlanmasını, devletler arası sorunların ise kurulması planlanan "Milletler Cemiyeti" aracılığıyla silah kullanılmadan çözülmesini amaçlamıştır. Osmanlı Devleti ve diğer yenilen devletler Wilson İlkeleri'ne güvenerek I. Dünya Savaşı'ndan çekilmişlerse de İngiltere ve Fransa başta olmak üzere emperyalist devletler, savaş sonunda imzalanan antlaşmalarda Wilson İlkeleri'ne aykırı olarak yenilen devletleri işgal edip onlara ağır savaş tazminatları ödetmişler ve bu bölgelerde siyasi, sosyal ve ekonomik baskı ortamı oluşturmuşlardır.

İtilaf Devletlerinin I. Dünya Savaşı sonrası imzalanan antlaşmalarda Wilson İlkeleri'ne aykırı maddelere yer vermesi ne gibi sonuçlara yol açmıştır?

